

VIII. Évfolyam 2. szám - 2013. június

Kozák Attila

kozaka24@gmail.com

AZ INTEGRÁLT KATASZTRÓFAVÉDELEM SZERVEZETI FEJLŐDÉSE 1990-TŐL

Absztrakt

Ma Magyarországon az átszervezések korát éljük. Az átszervezéseknek több kiváltó oka van. Hazánk jelenlegi helyzetében az állami normatívából gazdálkodó szervezeteknél általában a várható költségmegtakarítás az elsődleges szempont. Ilyen terület napjainkban a katasztrófavédelem is. Cikkem témájának kiválasztása azon is alapul, hogy immár 17 éve hivatásos tűzoltóként dolgozom Magyarország hatodik legnagyobb tűzoltó parancsnokságán, Nyíregyházán. Célom megvizsgálni a katasztrófavédelem szervezeti átalakításának folyamatát, röviden bemutatva az átszervezést megelőző katasztrófavédelmi felépítéseket, kitérve az átszervezést kiváltó okokra, majd bemutatni a mai katasztrófavédelmi rendszer új elemeit, illetve a végrehajtásban részt vevő szervek feladatait és tevékenységét.

It is the age of transformations in Hungary today. Transformations have several reasons. In Hungary's present situation, the primary aspect for organisations funded with national norm is the expectable cost savings in general. Today one of such areas is disaster protection. I have selected the topic of my article because I have been working as a professional fire-fighter for 17 years in the sixth largest fire headquarters of Hungary in Nyíregyháza. My purpose is to study the process of the organisational transformation of disaster protection, briefly presenting the disaster protection structures preceding the transformation, discussing the reasons for transformation, and describe the new elements of today's disaster protection system, and the tasks and activities of the organs involved in the implementation.

Kulcsszavak: *katasztrófavédelem, megelőzés, biztonság, civilizáció, lakosság ~ disaster protection, prevention, safety, civilisation, population*

1. ELŐZMÉNYEK

Érhet minket ilyen csapás? – Nagyjából ezt a kérdést teszi fel minden gyermek, amikor a hírekből kivédhetetlen, de létünket alapvetően fenyegető csapásról hall és szüleitől vár megnyugtató feleletet. A gyermek világában, a tények feltétlen elfogadása és a korlátok ismeretének hiánya azt is valós veszélynek élheti meg, ami földrajzi távolság miatt, vagy a kiváltó ok kizárhatósága miatt nem fenyeget közvetlenül. Egy nagy árvíz, ami több tucat település elöntése után is csak újabb árhullámmal fenyeget, a lényegesen magasabban fekvő, és nagy távolságban lévő településen nem jelent közvetlen veszélyt. Egy földrengés a világ távoli tájain szintén csak a fantáziában okozhat valós fenyegetettséget. A pánikba esett ember viszont beszűkült tudatállapotban ugyanígy elfogadja valósnak a nem létező veszélyt, ahogy egy másik beszűkült tudatállapot meg pont az elhárítás tudattalan módját választva elutasítja a valós, közvetlen veszélyt, mint létező körülményt.

A pánik, mint infektív pszichológiai motívum gyorsan és koordinátlanul tud hatalmába keríteni kellő ismeret hiányában lévő embereket, akiknek reakciója, cselekvései már szabályozatlanul cselekvéssé alakulva újabb önpusztító vagy pusztító károk kiváltói lehetnek. Azt lehet mondani, hogy a tudás és a felkészültség gátja lehet a kitörni készülő pániknak. Megfelelően irányítva egyetlen ember tudatos cselekedete is tömegek megmenekülését eredményezheti.

Egy angol kislány, aki 2004-ben Délkelet-Ázsiában volt, a tenger gyors visszahúzódásából rájött, hogy áradás, mai nevén cunami következik. Jelzése nyomán emberek százai éltek túl a katasztrófát, mert időben kezdtek menekülni a kárhelyről.

2. ÖNÁLLÓ RENDSZER

A felhalmozott tudás szelektív csoportosítása, az új ismeretek és a technikai fejlődés beillesztése újabb felismerésekre ad lehetőséget. Ezek értelmezése más környezetben a védekezés más mechanizmusait alapozhatják meg. Katasztrófák mindig érték az embert. Volt időszak, amikor aktív védekezés nélkül a túlélők csak örökölték a katasztrófa jelenségeit, például az ókori vulkánkitörések alkalmával a kitörést megelőző gőzök, gázok megjelenése sokszor már önmagában is mérgező lehetett, mire a mindent elpusztító láva felszínre tört. Pompejiben annyira gyors volt a kitörés, hogy az emberek nem tudtak sem menekülni, sem elbújni, mai napig természetes mozdulataik közben láthatók a lenyomatok, amint elérte őket a halál. Tűzvészek akkor okoztak nagyobb emberi és anyagi veszteségeket, amikor a főleg fa alapú építkezések, éghető anyagú tetők miatt, a sűrűn lakott városokban át tudott terjedni a láng egyik házról a másikra. A mentési feladatok ekkor még inkább ösztönösnek voltak mondhatók, hiszen speciálisan képzett emberek nem voltak, sem speciális eszközök, maga a tűzoltó sem volt kiképzett, elkülönült személy. A változásokat mindig valami nagy katasztrófa előzte meg illetve idézte elő. Amíg időben és térben elszórtan, ritka – bár kétség kívül szörnyű esetek történtek – a kollektív megnyugvás érdekében Isten büntetésével, a pokol leheletével stb. magyarázták meg a bekövetkezett természeti csapásokat. Az ipari forradalom és a természeti tudományok fejlődése azonban két irányból idézte elő azt, hogy egyfelől a balesetek, tüzek sűrűbben keletkeztek, másrészt a rájuk adott magyarázatok már valódi okok feltárását eredményezték, végül megszülettek az óvintézkedések és a védekezés tudománya is létrejött. Akik elkülönültek, még nem főfoglalkozású, de kiképzett személyként, azok már egy önálló rendszer alapját alkották.

Nagy ugrást e téren is a háborúk jelentették, mert amíg az I. világháborúban a harci cselekmények tere a sokszor teljesen stabil frontvonal volt, addig a légi csapások révén a II. világháborúban a távoli háttér sem maradt védett terület. Repülőgépekről leszárt bombákkal azonnali csapást lehetett akár a fegyvertelen civil lakosságra is mérni. A közvetlen

támadások nyomán keletkezett tüzek és közüzemi rendszerek megbénulása, az omladozó épületek, még órákkal, napokkal a támadást követően is szedhettek áldozatokat. A temetetlen holtak miatt fellépő fertőzés, illetve az elégtelen egészségügyi ellátás miatt kirobbanó járványok a rosszul táplált legyengült emberek körében talán még a légi csapásoknál is több áldozatot szedtek, nem ritkán a közvetlen csapás után hetekkel. Ezeknek az összetett veszélyeknek az elhárítása megalapozta az önálló, katasztrófavédelem létrejöttét. Hadi állapotban közvetlenül a harci cselekmények hatásainak megelőzése, elhárítása és az utólagos kárfelszámolás lehet a cél, míg békeidőben a katasztrófák lehetőségének megfelelően felkészülés, elhárítás és a károk felszámolása.

3. KATASZTRÓFÁK JELLEGE

2004. december 26-án több mint 200 ezer ember életét követelte a cunami, amely egyik pillanatról a másikra letarolt mindent Indonéziától egészen Szomáliáig.

A Katrina 2005. augusztus 23-án alakult ki a Bahama-szigetek térségében. Gyenge, 1-es fokozatú hurrikánként érte el Floridát, ahol még nem okozott igazi károkat, ám a Mexikói-öböl meleg vize fölé érve azonban gyorsan megerősödött, és így érte el 2005. augusztus 29-én a Mississippitorkolatvidékét Louisiana államban. A következő napokban a maximális ötös fokozatot elérő trópusi ciklon hatalmas árvizet okozott, ami közvetlenül 1500 ember halálát okozta. A vihar visszaduzzasztotta a Mississippit, a hatalmas víztömeg szinte teljes New Orleans-t romba döntötte.

2008. május 12-én magyar idő szerint 08:28:04-kor a földrengés erőssége a Richter-skála szerint 7,8-as volt. Epicentruma Csengtutól, Szecsuan székhelyétől 92 kilométerre nyugat-északnyugati irányban volt, a föld felszíne alatt 26 kilométerrel. A rengések a környező országokban is érezhetők voltak. Megközelítőleg 69 ezer ember vesztette életét, 368 ezer 545 ember megsérült, 18 830 ember eltűnt.

Az egyik leghírhedtebb magyar természeti katasztrófa 1879-ben Szegeden volt. A megáradt Tisza csak a város legősibb, legkiemelkedőbb részét, a Palánk környékét hagyta szárazon. 36 200 holdnyi terület került víz alá, és 146, más számítás szerint 151 emberéletet követelt a 75 ezer lakosból áldozatul. A víz majd csak három hónap múlva, szivattyúzások segítségével kezdett apadni. 5 ezer 458 ház összeomlott, épségben csak 265 maradt.

2006. augusztus 20-án váratlan orkán tört ki Budapesten, ami önmagában nem vezetett volna katasztrófához, ha nem éppen ekkor gyűltek volna össze az emberek azért, hogy a hagyományos és látványos tűzijátékot megtekintsék. A viharos szél néhány perccel az első rakéták kilövése után csapott le, az epicentruma pedig pont egybeesett a budapesti tűzijáték zónájával vagyis a belvárossal. A vihar négy ember életét követelte és több mint 300 sérültet ápoltak utána a kórházakban. Az azonban vitathatatlan, hogy ezúttal nem csak a természet tehető felelőssé a bekövetkezett szerencsétlenségért. A szervezők, a meteorológusok és a város vezetése az eseményeket követően egymásra mutogattak, ám az is tény, hogy a narancssárga viharjelzés ellenére rendezték meg a tűzijátékot ezen a bizonyos napon. Ami még ennél is fontosabb, hogy az összegyűlt tömeget senki nem figyelmeztette a várható viharra, így amikor az megérkezett, a város több pontján is pánikhelyzet alakult ki - sok sérülést ez és nem is közvetlenül a vihar okozott.

2010. október 4-én eddig példa nélküli katasztrófa történt, amikor az Ajkai Timföldgyár vörösiszap-tározójának gátja Devecserben átszakadt. A térség településeit elöntötte a maró anyag, egyes helyeken a kétméteres magasságot is elérte. A legsúlyosabb károk Devecseren és Kolontáron keletkeztek, ahol a hömpölygő, mérgező ár házakat, kerítéseket rombolt le, állatokat, embereket égetett meg. A végső jelentés szerint tíz ember életét követelte a példa nélküli eset, azonban ennél sokkal többen sérültek meg, vesztették el otthonukat néhány perc

leforgása alatt. Nem csoda, hogy ezt az eseményt sok külföldi lap ugyanúgy címlapon közölte, mint a magyar újságok.

2011. március 11-én, helyi idő szerint 14 óra 46 (közép-európai idő szerint 6 óra 46) perckor bekövetkezett tóhokui földrengés és az azt követő szökőár romboló hatásai súlyos nukleáris üzemzavarok és balesetek sorozatát indították el Fukusimában. A földrengést követő napokban a helyzet gyors ütemben eszkalálódott. Az 1-4 reaktorokból nagy mennyiségű radioaktív anyag került ki a környezetbe az erőmű több tíz kilométeres környezetének szennyezését okozva. Ezért utóbb, a Nemzetközi Nukleáris Eseményskála INES szerinti legsúlyosabb, 7-es fokozatba nagyon súlyos baleset sorolták be.

A most felsorolt példákból az is látható, hogy teljesen váratlan, előre nem látható helyzetben is történhet olyan nem várt esemény, aminek nyomán tragédiák történhetnek vagy nagyon súlyos anyagi kár.

4. A KATASZTRÓFÁK FELOSZTÁSA

Keletkezésük szerint lehetnek természeti vagy civilizációs okok miatt létrejött katasztrófák. Ezen belül földtani, biológiai, meteorológiai, illetve technikai és társadalmi okokat különíthetünk el.

Nagyságuk szerint ismerünk lokális, térségi, országos vagy nemzetközi érintettségűeket.

Feloszthatjuk erősségük szerint, melynek fontos fogalma a küszöbérték, de időbeli lefolyásuk alapján beszélünk statikus vagy dinamikus katasztrófákról is.

4.1. Az egyes katasztrófák kialakulásának lehetőségei

Az OIPC 1974. évi genfi tudományos világkonferenciáján az USA egészségügyi, nevelésügyi és jóléti minisztériumának előterjesztését fogadták el a katasztrófák osztályozására.

Ezek szerint megkülönböztethetünk:

- mesterséges katasztrófát, ami az ember szándékos cselekedetéből adódik – mint pl. a háború
- természeti katasztrófát, mint például orkán, forgószél, tornádó, hóvihár, jég, eső, dara, földrengés, áradás, széllökés, szélsőséges hőmérséklet, aszály, lavina, vulkán, árhullám, erdő-, bozóttűz, villám stb.
- szociológiai katasztrófát - mint pl. különféle közlekedési, élelmiszer-, víz-, levegőszennyeződés, ipari, szabadidő, beomlás, robbanás, tömegjárvány, nukleáris berendezés, gátszakadás, hídbeomlás, áruszolgáltatás kiesése stb.[1].

Találkozhatunk a katasztrófákkal kapcsolatos irodalmakban más csoportosítással is:

- árvizek, belvizek, jégtorlaszok és jeges árvizek
- hófúvások, hegyomlások, partszakadások és suvadások;
- táró- és aknabeomlások, gáz- és vízbetörések a bányákban;
- földrengés okozta károk;
- ipari üzemekben, raktárakban stb. bekövetkező véletlen jellegű robbanások;
- villámcsapások okozta károk, nagyméretű erdőtüzek, mezőgazdasági tüzek, egyéb lakóterületi nagy kiterjedésű tüzek
- tömegméretű vasúti és közúti szerencsétlenség;
- egyéb elemi csapások: földgáz- és kőolajkitörés tüsszel párosulva; mezei rágcshalók, sáskák vésszes méretű elszaporodása; vad- és halállományt sújtó járványok és mérgezések
- fegyveres konfliktusok esetén alkalmazott tömegpusztító fegyverek okozta, nagy kiterjedésű, esetleg kombinált kárterületek [2].

Egy másik csoportosítás, más szempont szerint:

- Relatív katasztrófa, olyan kisebb elemi csapás, amikor a helyi erők és eszközök alkalmazása elegendő a mentő munkák végrehajtására
- Közepes katasztrófa. Súlyosabb elemi csapás, amikor külső erők, eszközök igénybevétele válik szükségessé a következmények teljes felszámolásához.
- Abszolút katasztrófa. Igen súlyos csapás, amikor az ország anyagi, erkölcsi helyzete megrendül, mint pl. egy atomháború esetén [2].

Katasztrófa helyzet több módon alakulhat ki:

- természeti eseményekkel;
- termeléssel, üzemeltetéssel;
- szabotázzsal, vagy háborús cselekménnyel összefüggően [2].

Ismét másik változat szerint konfliktus elemeknek nevezzük azokat a természeti, műszaki, gazdasági és társadalmi jelenségeket, amelyek egy adott időszakban folyamatosan veszélyeztetik a természetet, az embert és az ember által létrehozott rendszereket.

E változat szerint minden élő és működő rendszer esetében alapvetően két állapot különböztethető meg:

- normálállapotban lévő rendszer, melyben a belső és külső feltételek alapvetően összhangban vannak,
- rendkívüli állapotban, katasztrófa helyzetben van egy rendszer akkor, ha a külső és belső feltételek aránya megváltozik és ez a rendszer működését tartósan zavarja.

A katasztrófa helyzet meghatározásakor nem feltétel a nagy távolság és a nagy terület. Jelentősen kisebb, de sűrűn lakott területen sokszor nagyobb veszteséggel kell számolni, mint ennek fordított esetében. Ezért katasztrófa helyzet állhat elő akár egyetlen vállalatban belül is, ha ott nagyobb létszámmal dolgoznak és történetesen annak körzetében veszélyeztetett lakott település nincs is.

A katasztrófák közös jellemzőjeként elmondható, hogy általában nagy kiterjedésű kárterületek keletkeznek, amelyek gyakran kombinatív jellegűek. A katasztrófák lokalizálása, következményeinek felszámolása csak korszerű műszaki és egyéb technikával felszerelt, jól szervezett és kiképzett, mozgékony, különböző szakmai felkészültségű erők azonnali és tömeges bevetésével lehetséges [2].

5. A KATASZTRÓFAVÉDELEM RENDSZERVÁLTÁS ELŐTT ÉS UTÁN

5.1. Rendszerváltás előtti időszak

Kezdetben a leggyakoribb katasztrófa a tűz volt, amire válaszul Magyarországon 1870-ben Gróf Széchenyi Ödön kezdeményezésére Pesten megalakult 12 fővel az első hivatásos tűzoltóság. 1947-ben létrejött az Országos Tűzoltó Parancsnokság, és állami irányítás alá kerültek a városi hivatásos tűzoltóságok. 1956-tól törvényerejű rendeletek határozták meg a tűzrendészeti elveket.

5.2. Rendszerváltás utáni időszak

1995-96-ban az önkormányzatiság kényszerpályára állt, az állam pedig fokozatosan kivonult a közvetlen tűzvédelemből. Megalakult az Országos Katasztrófavédelmi Központ, átmeneti jogalkotások szabályozták a tevékenységet:

- 1994.-évi CIV. törvény a Magyar Köztársaság 1995. évi költségvetéséről;
- 59/1995. (V.30.) Korm. rendelet a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok tárgyi és költségvetési átadás átvételének rendjéről;

- 78/1995 (VI.27.) kormányrendelet a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok legkisebb létszámáról;
- 23/1996 (XI.12) BM r. RST [3.]

Ezek hatásait a következő módon lehet összegezni:

Az önkormányzati intézményalapítás - döntő többségben rendezetten zajlott le. Általában a korábban is meglévő épületekben maradtak a tűzoltóságok, a létszámokat a helyi feltételek között alakították ki, illetve a szükséges pénzeszközöket továbbra is az állam biztosította.

Problémát okozott a megszokott szakmai irányítási rendszerben, bizonytalanságot a szakmai felügyeletben az, hogy addig központi felügyelet határozott ezekben a kérdésekben ettől az időszaktól kezdve pedig a helyi érdekek akár felülírhatták az így kialakult rendet.

Az átmeneti bizonytalan időszak és a változások együttesen kihatottak az állományra is, és ideiglenesen lazuló szolgálati fegyelmet generáltak. Nem lehet akkor konzekvens parancsnoki magatartást kifejteni, ha az állományra hol ilyen, hol olyan ok miatt eltérő motivációs célok hatnak.

Mindezek közös eredőjeként először visszaesés, majd erős javulás volt észlelhető a szakmai munkában, ami kihatott a tűzmentési hatékonyságra, az értékmentés eredményére, illetve a személyi sérülések veszélyére is.

Újfajta kihívást jelentett a városi parancsnokok munkájában a menedzseri feladatok növekedése. Az eszközbeszerzések és pótlások terén folyamatos egyeztetést igényelt a település vezetésével és az állami beszerzések terén illetékes személyekkel. A pályázatokat alkalmanként úgy kellett módosítani, hogy olyan eszközök ne kerüljenek be a rendszerbe, amelyek ugyan önállóan használhatónak minősülnek, olcsóbban és rövidebb időn belül elérhetőek, ám a már meglévő rendszerektől eltérőek, ezért nem csereszabatosak más eszközökkel. Az adott helyre illeszthető felszerelés, nem mindig illeszthető másik járműre, amely a védelmi képesség csökkentéséhez vezethet.

6. A KATASZTRÓFAVÉDELEM SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE ÉS IRÁNYÍTÁSI RENDJE

6.1. Történeti előzmények

A katasztrófák elleni hatékony védekezés szükségességét többnyire egy-egy nagy hatású hazai vagy külföldi káresemény, veszélyhelyzet állította reflektorfénybe. Ezek hatására a katasztrófák megelőzésével, felszámolásával, a védekezés szabályozásával, irányításával, finanszírozásával kapcsolatos feladatok megoldását egyre többen és egyre gyakrabban sürgették.

Az Országgyűlés 1983-ban, 1985-ben és 1987-ben, a Minisztertanács Honvédelmi Bizottsága több határozatában szorgalmazta az ország katasztrófavédelmének megnyugtató megoldását. Amikor a 80-as évek végén a honvédelmi tárcától a polgári védelem a belügyi tárcához került, a szervezet békeidőszaki feladatai kerültek előtérbe.

Az egységes katasztrófa-elhárítási rendszer kialakítását a rendszerváltás után is több tényező hátráltatta. Egyes katasztrófatípusoknak, - mint például az árvizeknek, járványoknak, tüzeseteknek - már több évtizede megfelelő szervezetük volt, továbbá szabályozási rendszerük, szakembergárdájuk, felszereléseik képessé tették őket a hatáskörükbe tartozó katasztrófák kezelésére.

Más katasztrófatípusok viszont, - mint például a földrengések, földcsuszamlások, a viharok, a hófúvások, - szabályozás nélkül maradtak. Az ilyen eseményeknél a honvédség egyes egységeit, a tűzoltóságot, néhány jelentősebb vállalatot és a polgári védelmet vetették be. A honvédség létszámát időközben jelentősen csökkentették, a privatizáció során pedig a

nagyvállalati hálózat is radikálisan lecsökkent, ami oda vezetett, hogy a katasztrófák felszámolásához szükséges személyi és technikai bázis szerényebb lett.

A katasztrófavédelem anyagi-pénzügyi alapjait sem a központi költségvetés, sem az önkormányzatok nem tudták előteremteni. A biztosítók és a pénzintézetek többnyire elzárkóztak az ebben való részvételtől, a nemzetközi segélyprogramok pedig csak konkrét események alkalmával nyújtottak humanitárius segítséget.

A 90-es évek elején ismét napirendre került a katasztrófavédelem törvényi szabályozása. Az előkészítő munkálatok után 1993-ban a Kormány elfogadta a törvény tervezetét és benyújtotta azt az Országgyűlésnek. Az országgyűlés néhány Bizottsága már meg is tárgyalta és alkalmasnak tartotta ugyan, de az időközben lezajlott választások után az új kormány visszakerítette az összes jogszabálytervezetet, így ezt a törvénytervezetet is, és ezt követően ebben a ciklusban ez a téma nem is került napirendre.

A katasztrófavédelem szervezeti átalakítása sem ment zökkenőmentesen: számos sikertelen kísérlet után 1993 júniusában ugyan összevonták a tűzoltóság és a polgári védelem országos parancsnokságát, ezt azonban az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek minősítette. Ezért az egyesített országos parancsnokság 1996. január elsejével újra különvált.

1998-ban a kormány programjába felvette a katasztrófavédelem korszerűsítését, melynek eredményeként elkészült a katasztrófavédelmi törvény, amely 2000. január 1-jével lépett hatályba az egységes katasztrófavédelem a tűzoltóság és a polgári védelem összevonásával alakult meg Magyarországon.

Ekkor a két elődszervezet országos és megyei szintjénél következett be az integráció, a helyi szinteken továbbra is egymástól különálló szervek voltak. A helyi tűzoltóságok önkormányzati kézben működtek 1995-től, 2012. január 1-ig. Ezalatt az idő alatt a tűzoltóságok nagy technikai fejlesztéseken mentek keresztül, melyet nagy részben az önkormányzatoknak köszönhetek. Az önkormányzati rendszerben egységtelenné vált a hatósági jogszabályok értelmezése, a szakfelszerelések és gépjárművek heterogénné váltak, a tűzoltók egyenruházata sem volt teljesen egyforma. Több helyen a szabályokat felváltották a szokások. A személyi állomány kezdett "elcivileسدni", egyre kevésbé volt jellemző a rendvédelmi szervekre utaló katonai jelleg. Ennek ellenére a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok (HÖT-ök) a rendvédelmi szervek közé voltak sorolva, de többnyire már csak névlegesen. 2006-ban, a szocialista kormányzás alatt a Belügyminisztérium megszűnését követően az ÖTM-hez (Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium) kerültek a tűzoltóságok, míg az addigi BM rendvédelmi szervek az IRM-hez (Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium), ezzel teljesen leválasztva a tűzoltóságot a többi hivatásos rendvédelmi szervtől. A 2010-es kormányváltást követően a kormány visszaállította a Belügyminisztériumot, s ide visszahelyezett minden rendvédelmi szervet, köztük a tűzoltóságokat is.[4]

Az elfogadott katasztrófavédelmi törvény egyik jelentősége, hogy olyan alapfogalmakat határozott meg, amelyek eddig nem voltak egységesen értelmezhetőek. Biztosítottá vált az is, hogy ipari vagy természeti katasztrófák bekövetkezése esetére törvény szabályozza a különböző szintű állami szervek tevékenységét a védekezés irányításában. A törvény szerint olyan hatékony katasztrófaelhárító szervezetet kell működtetni, amely a hazai természeti és ipari katasztrófák elleni védelemben való részvételen túl alkalmas nemzetközi segítségnyújtás adására, illetve annak igénybevétele esetén a feladatok összehangolására.

Önkormányzati tűzoltóságok korábbi jellemzői:

- a hivatásos tűzoltóság egységes elvek alapján szervezett rendvédelmi szerv
- a hivatásos önkormányzati tűzoltóság a községekben, a városokban, a megyei jogú városokban és a fővárosban az önkormányzat intézményeként működik
- szakhatósági és szakértői tevékenységet végez
- tűzoltási és műszaki mentési feladatokat lát el, állandó készenléti szolgálatot tart;

- tűzvédelmi hatósági ellenőrzést végez
- lefolytatja a tűzvizsgálatot
- közreműködik közvetlen tűz- és robbanásveszély esetén a biztonsági intézkedések végrehajtásában

1996-2011 a létesítményi tűzoltóságok jellemzői:

- új szervezeti elem a tűzoltóságok struktúrájában
- új szervezeti forma: gazdasági társaság
- főfoglalkozású létesítményi tűzoltóság
- önálló működési terület nincs
- szakmai követelménytámasztás - következetes ellenőrzés
- normatív központi támogatás hiánya

Önkéntes tűzoltóságok jellemzői:

- új elem a tűzoltóságok struktúrájában
- új szervezeti forma: köztestület
- 1999. január 1-től 42 önkéntes tűzoltóság
- önálló működési terület, ellátási felelősség
- szakmai követelménytámasztás - következetes ellenőrzés
- feladatarányos finanszírozás
- normatív központi támogatás szűkössége

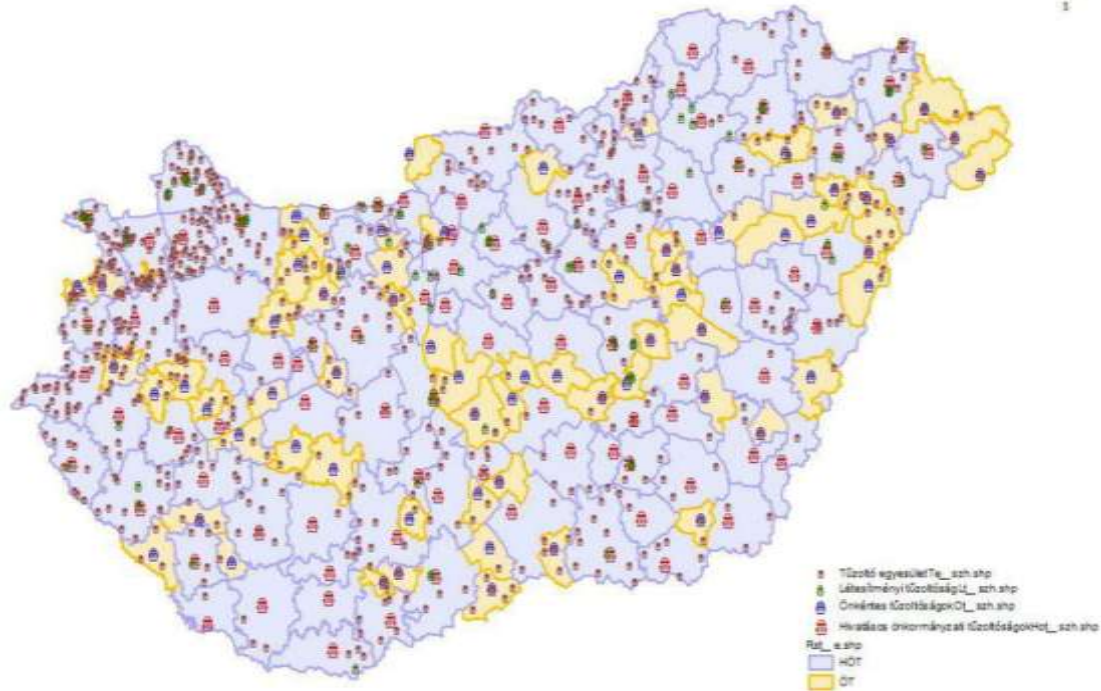
A katasztrófavédelem történetében 2011. szeptember 19-e jelentette a következő fontos mérföldkövet: ekkor fogadta el az Országgyűlés a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvényt. A törvény 2012. január 1.-én lépett hatályba, ezzel egyidejűleg – több jogszabály mellett – hatályát veszti a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezéséről szóló 1999. évi LXXIV. törvény, valamint az 1996. évi XXXVII. törvény a polgári védelemről. Az új törvény az alapvető szabályok között rögzíti, hogy a katasztrófavédelem nemzeti ügy, a védekezés egységes irányítása állami feladat, illetve, hogy mindenkinek joga van, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt és elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben. [5]

A katasztrófavédelem fő feladata a katasztrófák hatósági megelőzése; a bekövetkező polgári veszélyhelyzetekben a mentés végrehajtása; a védekezés megszervezése és irányítása; a káros következmények felszámolása; a helyreállítás-újjaépítés megvalósítása. [6]

2012. január 1-jén a katasztrófavédelemnél teljes egészében megtörtént az integráció, melynek eredményeként a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok (HÖT) megszűntek létezni. Helyettük, hivatásos tűzoltó-parancsnokságok jöttek létre (HTP), melyek a katasztrófavédelem helyi szerveként működnek tovább. Emellett létrejöttek az önkormányzati tűzoltóságok is (ÖTP). 2012 áprilisától 105 hivatásos tűzoltó-parancsnokság és 65 katasztrófavédelmi kirendeltség működik, mellettük három év alatt létrehozandó 64 katasztrófavédelmi őr is segíti az ország tűzvédelmét.

Hivatásos önkormányzati , önkéntes és létesítményi tűzoltóságok,
valamint tűzoltó egyesületek székhelyei

1. ábra. A hivatásos, önkormányzati és létesítményi tűzoltóságok, tűzoltó egyesületek székhelyei [7]

6.2. Működése, feladatai

A BM-OKF fő feladata a katasztrófák hatósági megelőzése; a bekövetkező polgári veszélyhelyzetekben a mentés végrehajtása; a védekezés megszervezése és irányítása; a káros következmények felszámolása; a helyreállítás-újjaépítés megvalósítása. Tevékenysége három fő területre osztható fel [8]:

- *tűzoltósági* (tűzvédelmi és kárelhárítási)
- *polgári védelmi* (a hazai települések valós veszélyeztetettségén alapuló rendszeres kockázatértékelése és katasztrófavédelmi osztályba sorolása, a lakosság sebezhetőségére összpontosító veszélyelhárítási tervezés)
- és az *iparbiztonsági* szakterület (a veszélyes üzemek felügyelete, a veszélyes áruk szállításának ellenőrzése, a kritikus infrastruktúrák védelme, valamint a nukleárisbaleset-elhárítás)

Emellett:

- széleskörű iparbiztonsági, tűzvédelmi, polgári védelmi hatósági hatásköröket gyakorol: előír, engedélyez, tilt, korlátoz, ellenőriz és szankciókat alkalmaz. A veszélyhelyzetek megelőzése érdekében más hatóságok tevékenységét összehangolja.
- országos, megyei, térségi és helyi hivatásos szervezetekkel, önkéntes és bevontkötelezett polgári védelmi szervekkel, jelentős eszközparkkal, kiépült logisztikai háttérrel rendelkezik.
- fontos hatásköröket gyakorol a magyarországi kritikus infrastruktúrák beazonosításában, felügyeletében, valamint a polgári veszélyhelyzeti tervezésben, a védelemigazgatásban, a nemzetgazdaság mozgósításában, az állami tartalékgazdálkodásban.

- szabályozza, irányítja és teljes körűen felügyelet alatt tartja a tűzvédelmi rendszert, helyi készenléti hivatásos szervei végzik a tűzoltást, műszaki mentést, a lakosság védelmét, tájékoztatását és riasztását. Irányítja az önkormányzati, létesítményi tűzoltóságok, bevont önkéntes egyesületek részvételét a tűzoltásban, műszaki mentésben.
- széleskörű nemzetközi kapcsolatokat tart fenn kétoldalú szerződések alapján
- fenntartja a területi kiképző bázisokat, a Katasztrófavédelmi Oktatási Központot, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetét, a Központi Zenekart, a Múzeumot, a Kutatóintézetet. Havi újságot, szakmai folyóiratot, kiadványokat, tananyagokat jelentet meg, tudományszervezést végez, sportegyesületet működtet.
- modern távközlési, bevetés-irányítási, informatikai, valamint az egész országot lefedő, mérő-, érzékelő, lakosságriasztó-rendszereket tart fenn.
- együttműködik a rendvédelmi szervekkel, a Honvédséggel, az önkormányzatokkal, a biztonságot szolgáló hatóságokkal, kapcsolatot tart civil- és karitatív szervezetekkel, azok szövetségeivel, oktatási, tudományos intézményekkel, a magyar médiával.[8]

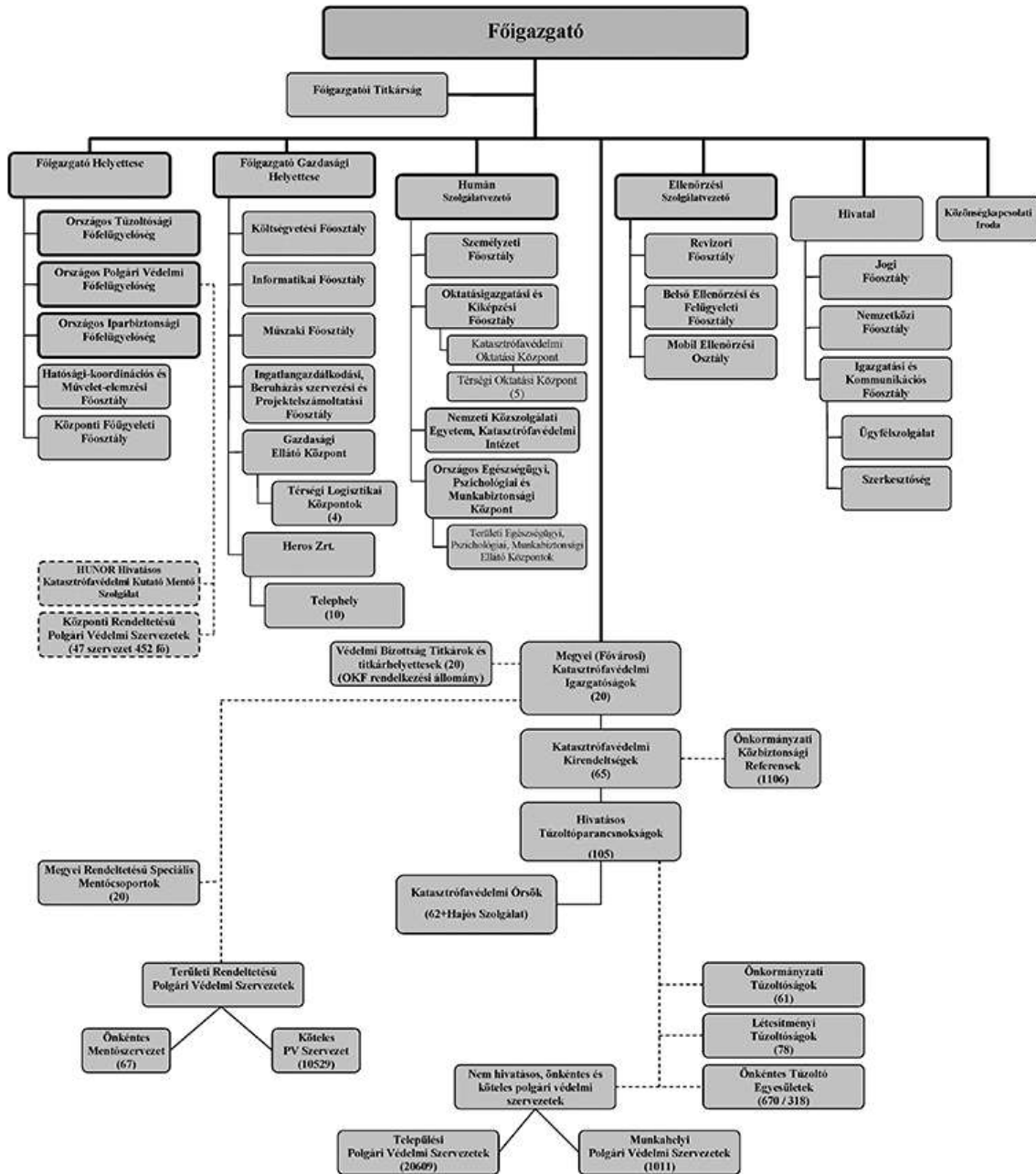
Az új katasztrófavédelmi szervezet feladatai sokrétűek, a katasztrófák, valamint a veszélyes anyagok által okozott súlyos balesetek elleni megelőzéstől és felkészüléstől, az anyagi javakat fenyegető hatások elleni védekezésem és beavatkozásokon át egészen a helyreállításban vállalt feladatokig terjednek. A szervezet ellátja a hazai tűzvédelmi rendszer felügyeletét is.

Hatósági feladatellátása kiemelten fontos a magyarországi rendvédelemben, mivel hatósági jogköre - többek között –

- a veszélyes ipari üzemek engedélyezési és hatósági ellenőrzési rendszerének működtetése
- veszélyes áruk közúti szállítása hatósági ellenőrzésének végrehajtása
- az építési, tűzvédelmi technikai termékek piacfelügyelet
- teljes körűen nem szabályozott, beépített automatikus oltóberendezések létesítési- és használati ügyeinek eljárása
- az épületek, építmények tűzvédelmi létesítési előírásai alól eltérés engedélyezése
- a tűzvédelmi szakértői tevékenységgel összefüggő közigazgatási hatósági eljárások
- a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok tűzvédelmi ügyeiben való eljárás
- a főváros területén másodfokú tűz- és polgári védelmi szakhatósági és hatósági jogkörök

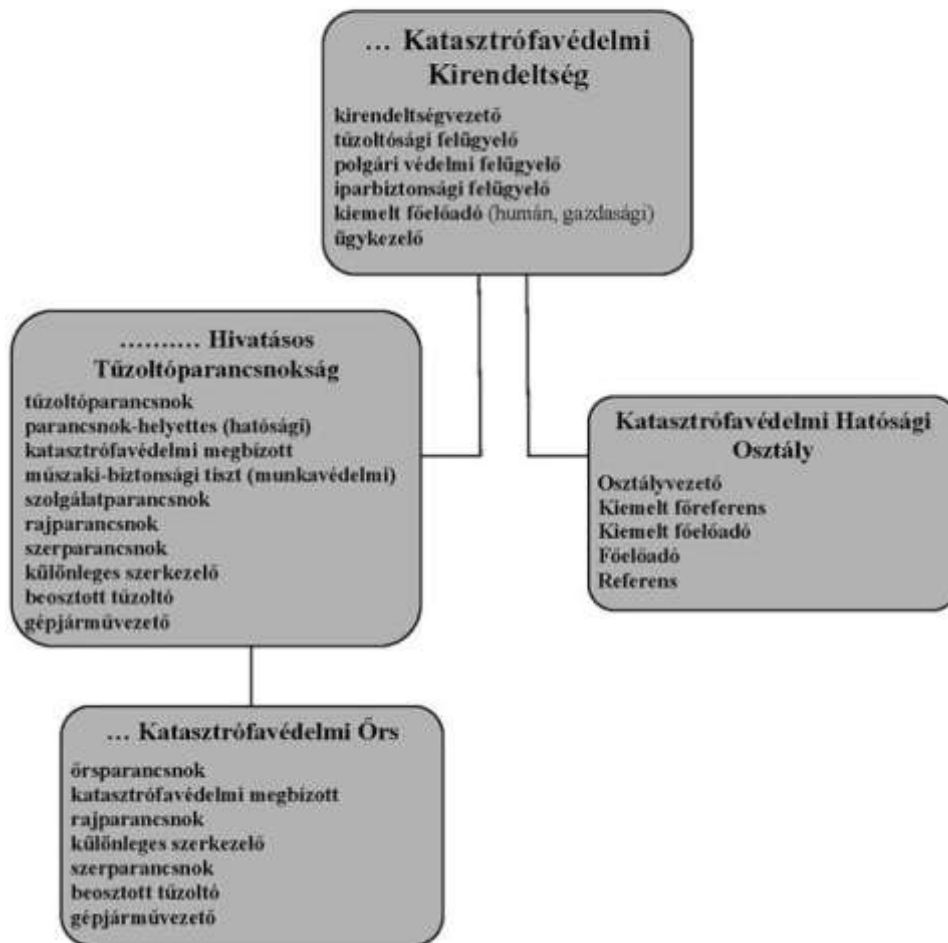
6.3. Szervezeti felépítés

A hivatásos katasztrófavédelmi szervek szervezeti felépítése 2013. január 1.

2. ábra. A hivatásos katasztrófavédelmi szervek szervezeti felépítése, 2013. január 1. [9]

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság helyi szerveinek szervezeti felépítése

3. ábra. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság helyi szerveinek szervezeti felépítése [10]

6.4. Milyen hiányosságok teremtették meg a változás igényét?

A gyakorlatban kiderült, hogy a helyi szintű védekezésben a települési polgármesterek, mint a helyi védelmi bizottság vezetői nem tudtak kellő képzettség hiányában szakmai irányítást adni, a központi koordinálás hiányosságai pedig a védekezésre fordítható erőket osztották meg rossz hatékonysággal. Erre jellemző volt a Borsod megyében romboló folyóáradások utáni mentési munkák esete, amikor hol zsák nem volt, de volt föld, hol az emberek voltak máshol, mint ahol a zsákok, hol minden volt, csak ott meg nem áradt a folyó veszélyes mértékben.

Újabb hiányosságra mutatott rá a kolontári vörösiszap-ömlés, aminek nyomán talán a súlyosabb eredményt okozó iparbiztonsági kár keletkezett. Itt a hatósági feladat illetékességi jogkör kijelölése okozott olyan helyzetet, amit utólag nem lehet pótolni. Szakmai ismeret nélkül hatalmazta fel a jegyzőt az engedélyek kiadására a törvény.

További hiányosság, hogy amíg korábban a közúti szállításban a rendőrséggel közös ellenőrzések során volt lehetőség a veszélyes anyag szállításának ellenőrzésére, ugyanez nem terjedt ki a vízi és légi szállításra. A Duna vizén sok esetben olyan rakománnyal keltek útra szállítmányok, amikről csak vízi balesetet követően derülhetett ki, hogy a sérült járműből környezetre veszélyes anyag került a szabadba.

A fent leírtakat az Állami Számvevőszék 1107-es jelentésének (a természeti katasztrófák megelőzésére, elhárítására, következményeinek felszámolására kialakított rendszerek ellenőrzéséről) 1. sz. mellékletéből (2011.május) kiragadott részletével kívánom igazolni.

A polgármesterek 30%-a több mint 8 éve, 20%-az 5-8 éve tölti be a polgármesteri tisztséget. A válaszolók háromnegyede beiktatását követően kapott a katasztrófavédelmi szervektől a katasztrófa elleni védekezésre felkészítő vagy egyéb, a tájékoztatását segítő anyagot, ugyanakkor a szükséges ismeretek gyakorlati képzés formájában történő megszerzésére alig több mint egynegyedüknek (30%) volt lehetősége. A polgármesterek fele - a katasztrófa kezelési feladatához kapcsolódóan - konzultációt is kezdeményezett, azonban ezt alig több mint fele tartotta hatékonynak. A polgármesterek 67%-a – akiknek 36%-a látott el a beiktatását megelőzően katasztrófavédelmi feladatot, illetve rendelkezett ilyen irányú ismeretekkel – nyilatkozott úgy, hogy teljes körűen megismerte a hatáskörébe tartozó katasztrófavédelmi feladatait. A katasztrófák megelőzéséhez szükséges szakmai ismeretekkel rendelkező szakemberek csak az önkormányzatok 35%-ánál álltak rendelkezésre teljes körűen, 47%-uknál pedig részben. Ezt döntően tájékoztató anyagok meglétével biztosították. Önkormányzat alkalmazásában álló szakember csak a megkérdezettek 25 %-ánál volt. Ezen túl az önkormányzatok 17%-a kötött megbízási, vagy vállalkozási szerződést a feladat ellátására. A polgármesterek több mint fele szerint az önkormányzati dolgozók rendelkeznek belvízvédelmi, illetve árvízvédelmi tapasztalattal. Az önkormányzatok 45%-ának dolgozói elméleti, 29%-ának dolgozói gyakorlati képzésen is részt vettek, akik közül 59% szerzett ismereteket mindkét képzési formában. A képzésen résztvevők felkészítését négy kivétellel hatékonynak értékelték a polgármesterek. Az elméleti és gyakorlati feladataikat véleményük szerint pontosan megismerték. A megkérdezettek 12%-a vízügyi végzettségű szakembert, 11%-a szervezetet bízott meg a 2009-2010. évi bel- és árvízvédelmi felkészülés érdekében. [11]

Események	1998-1999. között (esetek két éves intervallumban)	2000-2004 között (esetek négy éves intervallumban)
Közúti baleset	6 607	23 271 !
Elemi csapás, viharok	1 936	5 903 !
Vízvár	21 576	13 851
Olajszennyezés	100	524 !
Robbanás	43	91 !
Veszélyes anyag okozta nagy veszélyességű helyzet	59	313 !
Életmentés	718	2 691 !
Omlásveszély	513	1 644 !
Halottkimentés	436	919 !
Otthoni tüzeset	30 854	54 086
Egészségügyi intézmény tüzesete, műszaki mentése	427	1 243 !
Művelődési, sportintézmény tüzesete, műszaki mentése	361	974 !
Oktatási intézmény tüzesete, műszaki mentése	884	2 769 !!!!!!!
Ipari létesítmény tüzesete, műszaki mentése	1 373	3 468 !!!
Erdőtűz	1 083	2 420
Avartűz	9 513	25 321 !!
Szemét, gaz tüzesete	8 575	28 390 !!!

4. ábra. Országos adat tüzoltói beavatkozást igénylő tűz és káresetek számáról [12]

A fenti ábra egy másik olyan vetületet mutat, ami a változást indokolja. Az adatok ugyan az egyik oszlopban két, a másikban négy éves intervallumban mértek, ám a növekedés nem arányos, hanem jelentősen több. Ez azt is jelenti, hogy a feladatok száma nominálisan is megnőtt, ezért a rendelkezésre álló ember és eszközállomány még hatékonyabb kihasználására volt igény.

7. ÁTALAKULÁS ÉS EGYSÉGES ÁLLAMI SZERVEZET LÉTREJÖTTE

2012. január 1-től több lépésben átalakult, és megszületett az egységes állami katasztrófavédelem. Állami szervezetként jelent meg, ismét központi irányítás alá került. Feladatköre is módosult, új szerepben kapott feladatot a korábbi önkéntes tűzoltóság és a tűzoltó egyesület.

A katasztrófavédelem működése három pilléren nyugszik: tűzvédelem, polgári védelem, iparbiztonság.

A 2011. évi CXXVIII. Törvény kimondja, hogy a Katasztrófavédelem nemzeti ügy, a tűzoltás és műszaki mentés állami feladat.

Az Állami Hivatásos Tűzoltóság megalakulásával minden korábban hivatásos tűzoltó ebbe az egységbe tartozik. Mellettük a korábbi önkéntes-közttestületi tűzoltóságokból önkormányzati tűzoltóságokat képeznek. Ott, ahol szükséges a vonulási körzet miatt létesíteni kell katasztrófavédelmi őrsöket is. Megmaradnak a létesítményi tűzoltóságok.

Hivatásos tűzoltóságok látják el a mentő tűzvédelmi feladatokat. Magyarország teljes területén a hivatásos tűzoltóságok rendelkeznek működési területtel. Az ország összes települése besorolásra került egy-egy hivatásos tűzoltósághoz. A korábbi rendszerben a tűzoltó parancsnokot a település önkormányzata nevezte ki, az új rendben az OKF Főigazgató ad megbízást.

A hivatásos tűzoltóságok jelenlegi diszlokációja nem teszi lehetővé, hogy minden település 25 percen belül elérhető legyen, ezért őrsök létrehozásával tervezünk javítani a diszlokáción. [13] Valamint az elmúlt év végéig önkéntes (közttestületi) tűzoltóságként működő egységek ez évtől önkormányzati tűzoltóságként, saját vonulási területtel rendelkezve, láthatnak el mentő tűzvédelmi feladatokat. A vonulási terület a hivatásos tűzoltóságok működési területén belül azt a területet jelenti, ahol az önkormányzati tűzoltóság önként vállalva, látja el az elsődleges beavatkozási tevékenységet, a hivatásos tűzoltóság felügyelete és ellenőrzése mellett.

A magyarországi mentő tűzvédelem tevékenységét segítik még a szaktevékenységet vállaló Önkéntes Tűzoltó Egyesületek, akik helyben, a káresemények korai szakaszától képesek támogatni a hivatásos és az önkormányzati tűzoltóságok beavatkozó erőit. Jelenleg 315 együttműködési megállapodással rendelkező ÖTE van az országban.

Az iparbiztonság a megelőzésben kap kulcsszerepet. Megelőzési feladatkörben külön hatósági jogkörként kiterjesztették a veszélyes anyag tárolás, szállítás, feldolgozás ellenőrzését. Ez a korábbi közúti ellenőrzésen túl légi és vízi ellenőrzésre jogosít. Ehhez kapcsolódóan jelent meg a Katasztrófavédelmi bírság fogalma, aminek meg kellett teremteni a jogszabályi háttérét. Korábban súlyos szankcióként volt lehetőség egyes tevékenységet végző üzem bezárására, de a kisebb szabálytalanságok szankció nélkül maradtak, így nem mindig jelentettek visszatartó erőt. Most ezeket a tevékenység felfüggesztése nélkül lehet orvosolni.

A polgári védelem irányítása egy hivatásos körre szűkül, miközben a civil világhoz kapcsolódóan széles kört érint.

Második pillére eddig is létezett eseti vagy rendszeres együttműködés keretében civil szervezetekkel, ám az új rendszerben már felesküdt tagsággal, együttműködési szerződés keretében szervesen illeszkednek a speciálisan képzett és eszközzel rendelkező (búvár, alpintechnikában jártas stb.) önkéntes szervezetek a polgári védelemhez. Ők gyorsan

mozgósíthatók, civil személyek veszélyhelyzetben tömegével bevethetők és különleges képzettségük miatt olyan feladatok elvégzését is megoldhatják, amire az általános kiképzésen belül nem kapnak felkészítést a Katasztrófavédelem tűzoltó egységei.

A polgári védelem harmadik pillérei, a jogszabályi háttér megteremtésével a köteles szolgálatba beosztott erők lettek. Azokat a 18-50 év közötti személyeket érinti, akik veszélyhelyzet idején az adott településen tartózkodnak. Ennek lényege az, hogy olyan feladatoknál, amelyek előképzettséget nem igényelnek, de ugyanakkor nagy tömeget feltételező tevékenység ellátását teszik szükségessé, például egy árvízi gát megerősítésénél zsákok töltése, cipelése – ott a képzetlen civilek bevetésével nagy erőket lehet intenzíven használni, miközben a kiképzett állomány olyan helyen vethető be, ahol előfeltétele a feladat ellátásnak a képzettség.

2012. április 1-től Katasztrófavédelmi Műveleti szolgálat (KMSZ):

- létszáma egységesen 9 fő
- előjárója az megyei ügyelet osztályvezető
- szakmai előjárója a tűzoltósági főfelügyelő
- 24/48 órás készenléti szolgálatot látnak el
- riasztási ideje 2 perc
- a meghatározott felszerelésekkel kell a káresemény helyszínére vonulnia
- tűzoltás vezető munkájának támogatása [10].

A KMSZ tagjainak beosztásai, valamint a velük szemben támasztott képesítési követelmények:

Katasztrófavédelmi Igazgatóságokként:

- 3 fő kiemelt főreferens
- 3 fő kiemelt főelőadó
- 3 fő kiemelt előadó

A beosztások alapfeltételei:

- tűzvédelmi szakmai felsőfokú végzettség
- tűzoltásvezetői jogosultság
- legalább 2 év tűzoltásvezetői beosztásban eltöltött idő
- „B” kategóriás jogosítvány
- PÁV I. (megkülönböztető jelzés használatához)

A KMSZ legfontosabb feladatai:

- tűzoltás, műszaki mentés irányítása, ellenőrzése, katasztrófavédelem műveletirányítás
- katasztrófavédelmi tevékenység irányítása
- beavatkozás elemzés végrehajtása
- gyakorlatok megszervezése
- tűzoltósági gyakorlatok ellenőrzése
- biztonságos beavatkozáshoz szükséges feltételek meglétének folyamatos figyelemmel kísérése
- szolgálat ellátás ellenőrzése
- Irányítói Törzs szervezése [14].

Hivatásos Tűzoltó Parancsnokság működési területén ellátja a mentő tűzvédelmi feladatokat:

- közreműködik a helyreállítási feladatokban.
- végzi a polgári védelemmel kapcsolatos feladatokat
- szervezeti egységeként működnek a katasztrófavédelmi őrsök és irodák.

- a működési terület megismerése, az állomány képzése és képzettségének ellenőrzése érdekében foglalkozásokat, gyakorlatokat szervez, melybe vonulási területén bevonja az önkormányzati, létesítményi tűzoltóságokat is.
- a mentési feladatok, a gyakorlatok során szerzett tapasztalataival segíti a hatósági tevékenységet.
- ellenőrzi az önkormányzati tűzoltóság, a létesítményi tűzoltóság és a tűzoltási és műszaki mentési feladatokat ellátó önkéntes tűzoltó egyesület tevékenységét.

Hivatásos Tűzoltó Parancsnokság parancsnoki feladatai:

- gondoskodik a szolgálatszervezésről
- közreműködik az állomány képzésében
- felelős a laktanya rendjéért, a felszerelések állapotáért
- kapcsolatot tart az önkormányzatokkal
- irányítja a közbiztonsági referensek munkáját
- beszámoltatja az önkormányzati tűzoltóság parancsnokát
- végzi a tűzoltóság gazdaságos működtetését
- a beavatkozásokkal kapcsolatos költséghatékonyság elemzést végez [14]

7.1. Támogatási rendszer újraszabályozása

Új szempontrendszer:

- Település lakossága – 30%
- Település nagysága – 10%
- Település távolsága a hozzá tartozó ÖT P-től – 10%
- Település távolsága a legközelebbi HTP-től – 40%
- Településen működő SEVESO üzemek típusa és száma – 10%

Régi szempontrendszer

- Település lakossága – 80,5%
- Település nagysága – 15%
- Ipari terület nagysága – 3%
- Idegenforgalmi vendégéjszakák – 1,5 % [15]

ÖSSZEGZÉS

Megállapítom, hogy a katasztrófavédelem rendszere 1990-től napjainkig alapvetően megváltozott. Az átszervezés válasz volt azokra a problémákra, amelyekkel az utóbbi időben egyre gyakrabban szembe kellett nézni hazánkban. Magyarország a katasztrófavédelmi védekezés rendszerét tekintve eddig is élen járt Európában. A szakmai vezetés figyelmét a mai kor kihívásai szintén nem kerültk el. Éppen ezért egy olyan új alapokon álló, egységes katasztrófavédelmi szervezet megalakítását tűzték ki célul, ami a szükséges erőket könnyen egyesíti, veszélyhelyzetben gyorsan reagál, valamint a védekezésre is nagyobb hangsúlyt helyez. Az egységes irányítási szervezet és tevékenysége egyesíti a korábban elkülönült elemeket: tűzoltóságot, polgári védelmet, valamint egy új területet, az iparbiztonságot.

Konstatálható, hogy a már működő egységes rendvédelmi irányítási rendszer néhány területe az átalakulás hatására pozitív eredményeket produkált az ország biztonsága érdekében. Noha még nem telt el sok idő az átszervezés óta, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a rendszer teljesen végleges felállítását április 1-jével kapta meg. Az egységes irányítás állami kézbe vételével több korábbi irányítási gondot oldott meg, de éles helyzetben, mint a borsodi árvíz vagy súlyos ipari baleset, vihar, hófúvás stb. még nem vizsgázott.

Következésképpen az átszervezés elérte fő célját: a szervezetreagáló képességének fokozását, humán erőforrások hatékonyabb elosztását, a végrehajtás erősítését, valamint a feladatok hatékonyabb és szakszerűbb ellátását.

Meggyőződésem, hogy elengedhetetlenül fontos az egységes irányítási rendszer pozitív és negatív eredményeinek leírása, összegzése, elemzése, melyet a jelenben és jövőben a rendszerben dolgozó megfelelő tudással rendelkező szakemberek országos szinten megismerjenek és adott szakterületeiken adoptálni tudjanak.

Felhasznált irodalom

- [1] http://hu.wikipedia.org/wiki/Polg%C3%A1ri_v%C3%A9delem
- [2] Dr. Nagy Károly, egyetemi adjunktus, Dr. Halász László, egyetemi tanár: Katasztrófavédelem, Egyetemi jegyzet. Budapest, 2002
- [3] Az 1994.-évi CIV. törvény a Magyar Köztársaság 1995. évi költségvetéséről
- [4] http://hu.wikipedia.org/wiki/Orsz%C3%A1gos_Katasztr%C3%B3fav%C3%A9delmi_F%C5%91igazgat%C3%B3s%C3%A1g
- [5] Priskin Győző: Előterjesztés Tét város önkormányzati képviselő-testületének 2011.12.21-én megtartandó ülésére Fülep Zoltán tű. alezredes, A mentő tűzvédelem rendszere, 11. o.
- [6] www.katasztrofavedelem.hu
- [7] <http://www.fer.hu/aktual/ea/lettuok.pdf>
- [8] http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_bemutakozas
- [9] http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_szervezeti_abra
- [10] http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_bemutakozas
- [11] Az Állami számvevőszék 1107-es jelentése (a természeti katasztrófák megelőzésére, elhárítására, következményeinek felszámolására kialakított rendszerek ellenőrzéséről) 1. sz. melléklet, 2011.május
- [12] Veresné Hornyacsek Júlia pv. százados, a lakosság katasztrófavédelmi felkészítésének elméleti és gyakorlati kérdései, Doktori (PhD értekezés), II. kötet, 7. sz. melléklet, 9. o., Budapest 2005
- [13] Komjáthy László: Magyarország tűzvédelmi helyzete az EU tagság függvényében, tekintettel a közigazgatási reform és a tűzvédelmi képzés helyzetére. Doktori értekezés 54. oldal, Budapest 2005
- [14] Fülep Zoltán tű. alezredes, A mentő tűzvédelem rendszere, 11. o. http://www.katasztrofavedelem.hu/letoltes/tuzvedelem/eloadas/2/fulep_zoltan_eloadas.pdf
- [15] Dr. Hornyacsek Júlia őrnagy, A polgári védelem komplexitása, a polgári védelmi kirendeltségek feladatai, 2011. Oktatási/felkészítési anyag <http://www.drhornyacsek.hu/7e.htm>